

MITTNÄT AB
Karlstad 2023-09-24
mittnat.nu

D.nr: MNAB/2023:7

marknadsreglering@pts.se

Inhämtande av synpunkter på utkast till marknadsanalys – marknaden för lokalt tillträde (marknad 1)

Remiss 15-7200

Sammanfattning

Mittnät anser att PTS har gjort en gedigen och i stora delar bra Marknadsanalys. Det är dock några områden som hanteras på ett sätt som gör att Mittnät inte anser att Marknadsanalysen i sin nuvarande form kan ligga som underlag för en reglering.

Dessa områden är:

- a) Hantering av mobila tekniker begränsad till teknik
- b) Hantering och bedömning av konkurrenssituation i öppna nät
- c) Uppdelningen i flerfamiljshus och enfamiljshus med avgränsning till enfamiljshus.

Fråga 1 - Avgränsning av slutkundsmarknaden, olika tekniker

Mellan bredbandstjänster via mobila nät och bredbandstjänster över fiber- och kabel tv-nät förekommer det väsentliga skillnader vad gäller faktorer som påverkar tjänsternas kvalitet och kapacitet. Bredbandstjänster som erbjuds via mobila nät ingår därför inte på de relevanta slutkundsmarknaderna.

- a) *Delar ni PTS bedömning att bredbandstjänster som erbjuds via vi mobila nät inte ingår på den relevanta produktmarknaden på slutkundsnivå? Motivera gärna varför.*

Nej. Mittnät delar inte PTS bedömning att mobila nät inte bör ingå på slutkundsnivå då detta är till stora delar samma slutkundsmarknad.

b) Om nej, beskriv varför.

Det är avgörande i hela PTS resonemang i marknadsanalysen hur mobila nät och tekniker hanteras. PTS fokuserar sitt resonemang helt på tekniska skillnader, medan det ur ett marknads-, pris- och kundperspektiv förhåller sig annorlunda. Trots att Mittnät delar PTS syn på tekniska begränsningar i mobila tekniker så väljer de facto många kunder mobila tjänster även om de har möjlighet till fast uppkoppling. Samtidigt pågår en upprustning av mobila näten med 4G- och 5G-teknik som i hög grad kommer att öka konkurrenstrycket på fasta anslutningar, inte minst till enfamiljshus. Detta framgår också i Region Värmlands slutrapport "Bortfallsanalys fiberanslutningar". Där visar resultatet i studien att en stor del av den grupp som inte har fiber idag har tagit ett medvetet och rationellt beslut att inte skaffa fiber. De flesta tycks ha vägt för- och nackdelar och kommit fram till att deras behov kan tillgodoses genom mobil uppkoppling till internet. Den relativt höga kostnaden för en fiberanslutning vägs inte upp av ett tillräckligt stort behov. Tittar man framåt kommer även mobila tekniker att utvecklas varför en reglering kan slå undan marknaden för driftsäkrare teknik med högre kapacitet.

Det är även lätt att inse att mobila operatörer kommer att öka marknadsföring av mobila tjänster för att få avkastning på sina investeringar – och det kommer vara på bekostnad av fasta uppkopplingar.

Den viktiga slutsatsen är därmed att marknaden är självreglerande då fasta uppkopplingar behöver prismässigt konkurrera, både med andra operatörer, och framför allt med andra tekniker som är i snabb utveckling.

Ovanstående bör och måste reflekteras bättre i marknadsanalysen varför Mittnät inte delar PTS bedömning.

Fråga 2 - Avgränsning av slutkundsmarknad, uppdelning mellan en- och flerfamiljshus

Förutsättningarna för att förhandla om priser samt skillnaderna i faktiska slutkundspriser är så pass väsentliga att bredbandstjänster levererade över fibernät till enfamiljshus respektive till fiber- eller kabel-tv-nät till flerfamiljshus utgör olika produktmarknader på slutkundsnivå. Slutkundsmarknaden består därför av två olika relevanta produktmarknader,

- *En för bredbandstjänster till enfamiljshus, och*
- *En för bredbandstjänster till flerfamiljshus.*

a) Delar ni PTS bedömning att det finns skäl att avgränsa olika produktmarknader på slutkundsnivå? Motivera gärna.

b) Om nej, beskriv varför

Givet den definition som PTS gör om KO-rollen och att PTS delvis dömer ut konkurrenssituationen i öppna nät, finns en risk att ännu fler flerfamiljshus och enfamiljshus får en uppkoppling med enbart möjlighet till en leverantör

av tjänster. Med den definition som PTS har i marknadsanalysen delar Mittnät inte PTS bedömning och anser snarare att en sådan uppdelning försämrar konkurrensen på marknaden. I Mittnäts område är detta marknader som har idag samma utbud och samma priser med undantag där villaföreningar eller bostadsrättsföreningar har gjort så kallade gruppavtal.

I sammanhanget kan nämnas att Mittnät ser oroligt på en utveckling där fastighetsägare till flerfamiljshus tar betalt för tillträde till fastighet och fastighetsnät. Det kommer alltid i slutänden att drabba användarna både prismässigt och utbudsmässigt. Det kan finnas en risk att vi får en marknad där boende i flerfamiljshus allt större utsträckning enbart har tillgång till en operatör för bredbandstjänster.

Fråga 3 - Avgränsning av relevant grossistmarknad

Mot bakgrund av skillnader som föreligger vad avser förekomsten av kommersiellt utbud av lokalt tillträde, produktutformning, lönsamhet och prissättning, gör PTS bedömningen att det finns sådana skillnader i konkurrenssituation att det finns skäl att avgränsa olika relevanta produktmarknader även på grossistnivå, nämligen

- Lokalt tillträde till fibernät som ansluter enfamiljshus (1-2 hushåll), och
- Lokalt tillträde till fibernät som ansluter flerfamiljshus (bostadshus med mer än två lägenheter).

- a) Delar ni PTS bedömning att det finns skäl att avgränsa olika produktmarknader på grossistnivå?
- b) Delar ni bedömningen att gränsdragningen är ändamålsenlig? Om inte, beskriv hur en gräns enligt er uppfattning bör dras och varför.

Mittnät delar till viss del PTS uppfattning att det kan finnas prisskillnader i bredbandstjänster mellan olika kategorier. Mittnät anser dock att prisskillnad förekommer först och främst när en fastighetsägare för flerfamiljshus (så som en bostadsrättsförening) eller en villaförening upphandlar tjänst eller tjänster till samtliga hushåll (gruppavtal).

I Mittnät finns ingen prisskillnad på tjänster till enskilt hushåll oavsett om det är enfamiljshus eller flerfamiljshushåll vare sig i tätbebyggelse eller på landsbygd.

Mittnät anser att det viktiga är att definiera nivåer på öppna nät snarare än att dela upp i olika produktmarknader. Mittnät föredrar en definition med uppdelning mellan nätägaren som har egna tjänster i nätet och där nätägaren neutralt tillhandahåller nätet för marknaden att konkurrera om kunderna. En annan faktor som Mittnät vill framhålla är den i Mittnäts tycke olyckliga uppdelningen med så kallade kommunikationsoperatörer. Mittnäts erfarenhet är att ju mer man integrerar nätet med utrustning och drift desto effektivare kan nätet drivas vilket reflekteras i billigare slutkundstjänster.

Fråga 4 - Avgränsning av geografisk marknad, lokalt tillträde till enfamiljshus

Nätägare som byggt fibernät till enfamiljshus möter inte något nämnvärt konkurrenstryck från andra nätägare. Det är inte heller möjligt att gruppera olika nätägares nät för att identifiera andra möjliga geografiska marknader. Produktmarknaderna för lokalt tillträde till enfamiljshus är därför geografiskt avgränsade till respektive nätägares nät.

- a) Delar ni PTS bedömning att den geografiska marknaden omfattar respektive nätägares nät (som ansluter enfamiljshus)?*
- b) Om ni inte håller med, förklara varför och hur ni anser att den geografiska marknaden bör avgränsas?*

Mittnät har inga större synpunkter på den avgränsningen. Den uppdelningen får först betydelse om och ifall PTS reglerar delar av marknaden. Då får den definition av grossistmarknaden och den s k KO rollen betydelse. Mittnät anser det vara av största vikt att definitionen inte bidrar till en reglering med snedvriden konkurrens. Om PTS dels bortser från utveckling och marknadsföring av mobila tekniker, dels dömer ut konkurrensen i öppna nät finns risk att fler blir utan fast uppkoppling och fler har enbart tillgång till tjänster från en leverantör.

Fråga 5 – Avgränsning av geografisk marknad, lokalt tillträde till flerfamiljshus

Nätägare på marknaden för flerfamiljshus kan visserligen möta ett visst konkurrenstryck från andra nätägare, pga. faktisk parallelltablering eller hot om parallelltablering. Konkurrenstrycket är dock inte är så tydligt och väsentligt att det är möjligt att identifiera områden som är mindre eller större än respektive nät, där konkurrensvillkoren är homogena och väsentligen annorlunda än i andra områden. Sammantaget saknas förutsättningar för att identifiera skillnader i konkurrensförhållanden mellan olika andra geografiska områden än nät. Produktmarknaderna för lokalt tillträde till flerfamiljshus är därför geografiskt avgränsade till respektive nätägares nät.

- a) Delar ni PTS bedömning att den geografiska marknaden omfattar respektive nätägares nät (som ansluter flerfamiljshus)?*
- b) Finns det enligt er uppfattning ytterligare omständigheter som stödjer slutsatsen att marknaden är nätbaserad?*
- c) Om ni inte håller med, förklara varför och hur ni anser att den geografiska marknaden bör avgränsas?*

Mittnät har inga större synpunkter på den bedömningen. Men understryker igen att det skulle försämra konkurrensen på marknaden med en uppdelning i flerfamiljshus och enfamiljshus. Båda marknaderna bör omfattas.

Fråga 6 – Trekriterietestet, lokalt tillträde till enfamiljshus

Marknaderna för lokalt tillträde till enfamiljshus har sådana särdrag att det är motiverat att införa skyldigheter för företag som har betydande marknadsinflytande. Detta beror främst på avsaknaden av infrastrukturkonkurrens i kombination med avsaknad av tillgång till grossisttillträde som ger grossistkunderna reella möjligheter att konkurrera effektivt. Trekriterietestet är således uppfyllt.

- d) *Delar ni PTS bedömning att marknaderna för lokalt tillträde till enfamiljshus har sådana särdrag att det generellt sett finns ett regleringsbehov? Motivera gärna varför.*
- e) *Om ni inte delar PTS bedömning, vänligen förklara varför.*
- f) *Stämmer PTS bedömning att det generellt saknas kommersiell tillgång till lokalt tillträde (från andra än Telia, som i nuläget är reglerat)? Om inte vänligen förklara. Ange särskilt om detta avser en specifikt nät/nätägare.*

Mittnät delar inte PTS bedömning utan anser att marknadsanalysen bör göras om utifrån marknadsutveckling och marknaden för mobila tekniker, samt att inte göra uppdelning mellan fler och enfamiljshus. Vidare anser Mittnät att det finns effektiv konkurrens i nät där nätägare inte är leverantör av tjänster och där det är öppet nät. Se tidigare svar på frågor och sammanfattning.

Fråga 7 – Trekriterietestet, lokalt tillträde till flerfamiljshus

Övergripande strukturer och egenskaper på marknaderna för lokalt tillträde till flerfamiljshus i Sverige innebär att marknaderna inte kan anses ha sådana särdrag att det är motiverat att ålägga skyldigheter i syfte att motverka konkurrensproblem. Främst beror detta på tillgången på kommersiellt lokalt tillträde och fastighetsägarnas starka ställning. Trekriterietestet är således inte uppfyllt.

- a) *Delar ni PTS bedömning att marknaderna för lokalt tillträde till flerfamiljshus har sådana särdrag att det saknas regleringsbehov? Motivera gärna varför.*
- b) *Finns det ytterligare omständigheter som stödjer denna slutsats?*
- c) *Om inte, förklara varför reglering behövs. Ange särskilt om detta avser en specifikt nät/nätägare.*

Mittnät delar inte PTS bedömning utan anser att marknadsanalysen bör göras om utifrån marknadsutveckling och marknaden för mobila tekniker, samt att inte göra uppdelning mellan fler och enfamiljshus. Vidare anser Mittnät att det finns effektiv konkurrens i nät där nätägare inte är leverantör av tjänster och där det är öppet nät. Se tidigare svar på frågor och sammanfattning.

Frågor som rör PTS fortsatta utredning

PTS kommer efter samrådet att vidta särskilda utredningsåtgärder för den fortsatta utredningen avseende förekomst av betydande marknadsinflytande och skyldigheter. PTS skulle ändå uppskatta er initiala uppfattning enligt följande.

Fråga 8 – Betydande marknadsmakt

Vilka omständigheter kan enligt er uppfattning tala för eller emot att nätägare har, eller kan utöva, betydande marknadsinflytande på sin egen marknad för lokalt tillträde till fibernät till enfamiljshus?

Enligt Mittnäts erfarenhet blir konkurrensen effektiv om nätet upplåts neutralt (d v s nätägare inte har intressen i egna tjänster) och där mobila tekniker utvecklas på marknadsmässig grund som komplement och som ersättning där det är lämpligt.

Fråga 9 – Skyldigheter

Om ni delar PTS bedömning avseende regleringsbehov på marknaderna för lokalt tillträde till enfamiljshus, a) Har ni någon uppfattning vilken typ av grossisttillträde som bör åläggas (t.ex. lokalt fysiskt och/eller virtuellt (VULA), annan skyldighet)? b) Förklara om detta gäller generellt eller på nätmarknader av olika typ och

Det viktiga bör vara hur leverantören av tjänster får tillgång till marknaden. Mittnät anser att den öppna nätmodellen där alla tjänsteleverantörer finns på lika villkor är den som skapar effektivast konkurrens.

För övriga frågeställningar har vi inget ytterligare att tillföra till de synpunkter som Stadsnätsföreningen lämnat utan håller med i alla slutsatser.

Mittnät hoppas att PTS kommer att beakta dessa synpunkter. Vi välkomnar frågor på detta remissyttrande.

Om Mittnät

Mittnät är ett samverkansbolag som bildades av kommunala fibernät för att främja öppna neutrala nät. Mittnäts roll är att underlätta utveckling av bredband i kommuner oavsett storlek. Mittnät ägs idag av nio kommunala stadsnät i syfte att dela expertkompetens och samordna aktiviteter för att skapa ett attraktivt tjänsteinnehåll med säker leverans.

Mittnät är inte en kommunikationsoperatör utan att genom MittNät kan näten samarbeta kring de frågor där det finns en vinst i att gå samman, som stödsystem, utrustning och tjänsteutbud, samtidigt som varje kommun behåller sin lokala närvaro, drivkraft och ägandet av det fysiska fibernätet.

Med vänlig hälsning,

Hafsteinn Johnson Affärsstrateg och kontaktperson
Hafsteinn.johnson@mittnat.nu

Genom delägarna till MittNät AB

Ola Nilsson – Bredbandskoordinator Arvika Kommunnät

Jonas Aronson – Driftchef Forshaga stadsnät

Anders Lindberg. Bredbandskoordinator Hammarö kommun och stadsnät

Elin Bertilsson – Stadsnätschef Karlstads El- och Stadsnät

Ola Mossberg – Kommundirektör samt chef Kils Energi och stadsnät

Jonas Bergström – Stadsnätschef Munkfors kommun och stadsnät

Jonas Fernström – Bredbandskoordinator Vansbro kommun och stadsnät

Magnus Dalsbo – Stadsnätschef Stadsnätet i Åmål

Anneli Pettersson – Stadsnätschef i Årjängs kommun